

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	1194898899
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1194898899.2

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanej, PhD. a členov senátu JUDr. Jozefa Zlochu a JUDr. Viery Nevedelovej, v spore žalobkyne: G. I., bytom J., zast. HUTTA & PARTNERS s. r. o., so sídlom Bezekova 13, Bratislava, IČO: 51 284 871, proti žalovaným: 1/ Z. Y., bytom H., zast. advokátskou kanceláriou AK Gavorová a partner, s. r. o., so sídlom Tešedíkova 40A, Bratislava, mestská časť Záhorská Bystrica, IČO: 47 254 637, 2/ O. Y., bytom K., zast. Procházka & partners, spol. s r. o., so sídlom Búdkova 4, Bratislava, IČO: 36 854 948, 3/ D. J., bytom A. a 4/ D. E., bytom H., zast. advokátskou kanceláriou AK Gavorová a partner, s. r. o., so sídlom Tešedíkova 40A, Bratislava, mestská časť Záhorská Bystrica, IČO: 47 254 637, o určenie neplatnosti právneho úkonu a určenie vlastníckeho práva, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV (pôvodne Okresný súd Bratislava I) pod sp. zn. B1-10C/50/1994, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. júna 2022 sp. zn. 14Co/102/2017 v spojení s opravným uznesením zo 6. septembra 2022 sp. zn. 14Co/102/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaná 2/ m á voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovaným 1/, 3/ a 4/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. septembra 2006 č. k. 10C/50/1994-270 (ďalej aj „rozsudok súdu prvej inštancie, prvý v poradí“) žalobu (návrh) zamietol (prvá výroková veta); o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že navrhovateľka je povinná nahradiť odporkyni 2/ trovy právneho zastúpenia v sume 13.144 Sk k rukám právnej zástupkyne JUDr. Ruženy Vášovej do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku (druhá výroková veta). Treťou výrovkou vetou rozhodol o povinnosti navrhovateľky nahradiť trovy znaleckého dokazovania.

1.1. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa žalobou (návrhom) a jeho zmenou domáhala, aby súd určil, že darovacia zmluva z 25. novembra 1992 uzavretá medzi jej matkou D. Y. a odporcami (žalovanými) 1/ a 2/, predmetom ktorej bolo darovanie nehnuteľností, a to parcely č. XXXX, zastavaná plocha o výmere 282 m², parcely č. XXXX záhrady o výmere 432 m², rodinného domu na H., zapísaných na LV č. XXXX, registrovaná Štátnym notárstvom Bratislava 1, pod R XXXX/XX, je neplatná; zároveň žiadala určiť, že poručiťka D. Y., rod. D., nar. K., ktorá dňa K. zomrela, bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou nehnuteľností, parcely č. XXXX, zastavanej plochy vo výmere 282 m², parcely č. XXXX záhrady o výmere 432 m², rodinného domu v Y., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, správy katastra pre L., pre okres Y., obec Y., mestská časť H., k. ú. H. Žalobu odôvodnila v podstate tým, že D. Y. nebola spôsobilá posúdiť následky spojené s darovacou zmluvou vzhľadom na jej vážny zdravotný stav a liečbu; darovaciu zmluvu považovala za neplatnú podľa § 37 ods. 1, § 38 a § 39 Občianskeho zákonníka; namietala, že právny úkon nebol schválený bývalým Obvodným súdom Bratislava I rozsudkom č. k. 17Nc/76/1992-6 v súlade s platnou právnou úpravou; uvedený rozsudok doposiaľ právoplatnosť nenadobudol.

1.2. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie žalobu zamietol ako nedôvodnú; mal za to, že D. Y. bola plne spôsobilá na právne úkony a jej úkon bol riadne schválený Obvodným súdom Bratislava 1 v prospech odporcov (žalovaných) 1/ a 2/.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 13. mája 2010 č. k. 3Co/554/2006-346 (ďalej len „rozsudok krajského súdu, prvý v poradí“) konajúc o odvolaní žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; proti svojmu rozsudku pripustil podľa § 238 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) dovolanie z dôvodu, že zásadný právny význam mala otázka, či súd môže preskúmať právoplatnosť rozsudku iného súdu opatreného doložkou právoplatnosti, ak bola právoplatnosť spochybnená účastníkom konania.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolený súd“) konajúc o dovolaní žalobkyne uznesením z 25. apríla 2012 sp. zn. 7Cdo/39/2010 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (prvý v poradí) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolený súd sa v zrušujúcom uznesení vyjadril, že prípadné nesprávne potvrdenie súdu o tom, kedy nastala právoplatnosť rozsudku, nemá vplyv na právne vzťahy účastníkov konania a súd je oprávnený skúmať, či údaje na doložke vyznačené zodpovedajú skutočnosti. Opačný výklad by oprávnenému súdu znemožňoval, aby sám posúdil, či napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu tak podľa súdu dovolacieho spočíval na nesprávnom právnom posúdení veci.

4. Odvolací súd následne svojím uznesením z 26. apríla 2013 sp. zn. 4Co/298/2012 zrušil rozsudok súdu prvej inštancie (prvý v poradí) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Odvolací súd uložil súdu prvej inštancie, aby skúmal, či poručenský rozsudok skutočne nadobudol právoplatnosť.

5. Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 1. decembra 2014 č. k. 10C/50/1994-575 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie, druhý v poradí“) žalobu (návrh) zamietol (prvá výroková veta) s tým, že o náhrade trov konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (druhá výroková veta).

5.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného vyplýva, že konal o žalobe v zmysle jej zmeny pripustenej na pojednávaní dňa 1. decembra 2014, ktorou sa žalobkyňa domáhala nasledovného rozhodnutia: súd určuje, že darovacia zmluva, uzatvorená dňa 25. 11. 1992 medzi dárkyňou: D. Y., rod. D., narodená XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, trvale bytom H. a obdarovanými: 1/ mal. Z. Y., rod. Y., nar. XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvale bytom H. a 2/ mal. O. Y., rod. Y., nar. XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXXX, trvale bytom H., ktorej predmetom bol bezodplatný prevod nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX vedenom pre katastrálne územie - H.: stavby so súpisným č. XXXX, stojacej na pozemku s parcelným č. XXXX., druh stavby: rodinný dom, pozemku s parcelným č. XXXX o výmere 282 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku s parcelným č. XXXX . o výmere 432 m², druh pozemku: záhrady, je neplatná. Zároveň sa domáhala určenia, že vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX vedenom pre katastrálne územie - H.: pozemku

parcely registra „C“ s parcelným č. XXXX/X o výmere 164 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku parcely registra „C“ s parcelným č. 1189/2 o výmere 23 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku parcely registra „C“ s parcelným č. XXXX/X o výmere 95 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemku parcely registra „C“ s parcelným č. XXXX o výmere 432 m², druh pozemku: záhrady, stavby so súpisným č. XXXX, druh stavby: rodinný dom, stojacej na pozemku parcely registra „C“ s parcelným č. XXXX/X a stavby so súpisným č. XXXX, druh stavby: samostatne stojaca garáž, stojacej na pozemku parcely registra „C“ s parcelným č. XXXX/X bola k u d ň u svojej smrti v celosti D. Y., rod. D., nar. XX. XX. XXXX, r. č. XXXXXX/XXX, naposledy trvale bytom H., zomrelá XX. XX. XXXX.

5.2. Okresný súd žalobu žalobkyne zamietol vyhodnocujúc dve podstatné námietky smerujúce k tvrdenému záveru o neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi D. Y. ako darkyňou a žalovanými 1/ a 2/ ako obdarovanými.

5.3. Pokiaľ ide o rozsudok poručenského súdu schvaľujúceho právny úkon vykonaný opatrovníčkou za maloletých, súd prvej inštancie zdôraznil, že z vtedy platného procesného predpisu, Občianskeho súdneho poriadku, jeho § 154 ods. 4 vyplýva, že súd po tom, čo rozsudok vyhlási, je ním viazaný. Táto viazanosť môže byť prelomená len v dôsledku podaného riadneho alebo mimoriadneho opravného prostriedku. Vo veci vedenej pred bývalým Obvodným súdom Bratislava I pod sp. zn. 17Nc/76/1992 k podaniu riadneho, ani mimoriadneho opravného prostriedku voči vydanému rozsudku zo 7. decembra 1992 zo strany účastníkov konania nedošlo. Rozsudok bývalého Obvodného súdu Bratislava I tak nebol napadnutý riadnym, ani mimoriadnym opravným prostriedkom; pre konajúci súd vo veci sp. zn. 10C/50/1994 je tak rozsudkom právoplatným podľa § 159 OSP. Bývalý Obvodný súd Bratislava I v zmysle § 37 ods. 3 vtedy platného zákona č. 94/1963 Zb. o rodine ustanovil v rozhodnom období maloletým žalovaným 1/ a 2/ opatrovníka a podľa § 28 Občianskeho zákonníka schválil darovaciu zmluvu. Iba skutočnosť, že bývalý Obvodný súd Bratislava I správne nedoručil rozsudok všetkým účastníkom konania, nie je oprávnený skúmať súd v inom konaní. Aj napriek nesprávnemu doručeniu rozsudku splnomocnenej zástupkyňi darkyne, sa dostal do osobnej dispozície darkyne, ktorá následne požiadala bývalé Štátne notárstvo Bratislava I o registráciu darovacej zmluvy. Bývalý Obvodný súd Bratislava I pritom vyznačil právoplatnosť rozsudku, ktorým schválil právny úkon v prospech v tom čase maloletých žalovaných 1/ a 2/, účastníci konania voči predmetnému rozsudku nepodali riadny opravný prostriedok. To, že na rozsudku č. k. 17C/76/1992-6 zo 7. decembra 1992 nebola správne vyznačená doložka právoplatnosti, nespôsobuje neplatnosť schváleného právneho úkonu súdom v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka.

5.4. Ak žalobkyňa namietala, že výrok uvedený v písomnom vyhotovení rozsudku sa nestotožňuje s výrokom vyhláseným a zapísaným v zápisnici z pojednávania konaného dňa 7. decembra 1992 súd prvej inštancie uviedol, že poručenský súd mal podľa § 153 ods. 2 OSP možnosť prekročiť návrhy účastníkov konania; výrok rozsudku v písomnom vyhotovení môže byť doplnený v zmysle § 166 ods. 1 OSP. Súd prvej inštancie uviedol, že v prejednávanej veci (sp. zn. 10C/50/1994) nebol oprávnený skúmať túto námietku žalobkyne tak, ako nebol oprávnený preskúmať správnosť vyznačenia doložky právoplatnosti na rozsudku bývalého Obvodného súdu Bratislava I zo 07. 12. 1992 č. k. 17Nc/76/1992-6.

5.5. Žalobkyňa namietala aj zastúpenie darkyne v opatrovníckom konaní, túto námietku súd prvej inštancie vyhodnotil ako neopodstatnenú aj s poukazom na závery znaleckého posudku, z ktorého vyvodil, že v čase udelenia písomného splnomocnenia bola matka účastníkov konania psychicky plne kompenzovaná a bola spôsobilá na uzavretie právnych úkonov. Navyše, vo vzťahu k samotnému opatrovníckemu konaniu okresný súd zdôraznil, že súdny spis vo veci starostlivosti o maloleté deti sa považuje ukončený dňom, keď maloleté dieťa dosiahlo plnoletosť; v čase rozhodovania okresného súdu nebolo možné ukončenú vec znovu procesne otvoriť.

5.6. Súd prvej inštancie napokon k dôvodom tvrdenej neplatnosti právneho úkonu uzavrel, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nebohá D. Y. bola ku dňu uzatvorenia darovacej zmluvy medzi

ňou a žalovanými 1/ a 2/ plne spôsobilá na právne úkony, nekonala v duševnej poruche, k uzavretiu právneho úkonu sa rozhodla slobodne, právny úkon bol urobený slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne.

5.7. Z uvedených dôvodov okresný súd nezistil dôvod neplatnosti namietanej darovacej zmluvy, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

5.8. O trovách konania súd prvej inštancie s poukazom na § 151 ods. 3 OSP nerozhodol s tým, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

6. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 18. apríla 2016 sp. zn. 6Co/118/2015 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu, druhý v poradí“) na odvolanie žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny.

6.1. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (druhého v poradí) vyplýva, že súd prvej inštancie sa v dostatočnom rozsahu zaoberal otázkou, či a kedy nadobudol právoplatnosť rozsudok poručenského súdu; vychádzal z názoru, podľa ktorého je oprávnený skúmať opodstatnenosť určovacej žaloby, nie však posudzovať vecnú správnosť rozhodnutia poručenského súdu, ktoré nadobudlo právoplatnosť. Odvolací súd dodal, že vzdať sa odvolania možno iba voči súdu, a to až po vyhlásení rozhodnutia; v dôsledku účinného vzdania sa odvolania zaniká právo podať odvolanie. V prípade opätovného doručovania rozsudku poručenského súdu by došlo len ku korekcii údajov vyznačených na doložke právoplatnosti; nemalo by to žiaden vplyv na platnosť schváleného právneho úkonu. Stotožnil sa so závermi okresného súdu aj vo vzťahu k spôsobilosti poručiťky udeliť plnomocenstvo na zastupovanie v konaní pred poručenským súdom, aj v otázke námietky týkajúcej sa obsahovej odlišnosti medzi vyhláseným a písomne vyhotoveným rozsudkom poručenského súdu. Odvolací súd uzavrel, že darovacia zmluva je platná, na čom nič nemení skutočnosť, a keďže doložka právoplatnosti na poručenskom rozsudku vyznačená nesprávne.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúc o dovolaní žalobkyne napadnutý rozsudok krajského súdu (druhý v poradí) uznesením zo 6. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

7.1. Dovolací súd v zrušujúcom uznesení dospel k záveru, že odvolací súd sa odklonil od právnych záverov vyjadrených v judikáte R 19/1968, lebo priznal právne účinky aj takému doručeniu, ktoré nebolo vykonané v súlade so zákonom. Najvyšší súd konštatoval, že „len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia môže vyvolať dôsledok, že odvolacia lehota začne plynúť osobe, ktorej sa doručuje; nie je preto podstatné, či táto osoba sa inak (než na základe riadneho doručenia) oboznámila s obsahom rozhodnutia.“ Iba skutočnosť, že zástupkyňa poručiťky sa na pojednávaní pred poručenským súdom vzdala odvolania v mene zastúpenej neznamena, že rozsudok poručenského súdu nadobudol právoplatnosť. Ak odvolací súd ustálil, že k doručeniu poručenského rozsudku došlo tým, že sa dostal do osobnej dispozície daryne, tento záver považoval dovolací súd za nesprávny.

7.2. Podľa dovolacieho súdu došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu aj vo vzťahu k rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/65/2008, podľa ktorého „doručenie rozhodnutia len zástupcovi, ktorému nebola udelená plná moc pre celé konanie, nie je procesne účinné, nevyvoláva účinky doručenia a pri takom doručení nezačína ani plynúť lehota na podanie odvolania.“ Súd prvej inštancie nesprávne konštatoval, že v konaní pred poručenským súdom bola poručiťka zastúpená na základe ňou vystavenej všeobecnej plnej moci; v skutočnosti bola zástupkyňa splnomocnená len na jeden konkrétny úkon. Z uvedeného dôvodu mal byť poručenský rozsudok doručený priamo poručiťke. Doručenie konečného rozhodnutia zástupkyňi poručiťky preto nebolo procesne účinné.

7.3. Dovolací súd napokon konštatoval aj opodstatnenosť dovolacej argumentácie žalobkyne, podľa ktorej sa odvolací súd odklonil od záverov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyjadrených v

judikáte R 18/1985 už z dôvodu, že opatrovníčka pred 25. novembrom 1992 ešte nebola súdom ustanovená za opatrovníčku maloletých detí.

8. Na základe sťažností žalovaných 1/ a 2/, spojených na spoločné prerokovanie a rozhodnutie Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze z 11. júla 2018 sp. zn. II. ÚS 152/2018 (ďalej aj „nálezy“) konštatoval, že ich základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením najvyššieho súdu zo 6. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, boli porušené, a preto rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8.1. Ústavný súd konštatoval porušenie práv sťažovateľov vo vzťahu k námietke, že vec mala byť postúpená na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V tomto smere ústavný súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/39/2010, podľa ktorého „doložka právoplatnosti síce nie je právnou skutočnosťou, ktorá by mala vplyv na právne vzťahy účastníkov konania (takýto vplyv má len právoplatnosť rozhodnutia ako taká, ktorá nastane nezávisle na vôli súdu, či účastníkov konania okamihom, keď sú splnené zákonné podmienky, a keď ho už nemožno napadnúť odvolaním), avšak je úradným osvedčením o právnej skutočnosti nadobudnutia právoplatnosti. Doložke právoplatnosti síce svedčí prezumpcia správnosti, pretože jej vyznačením súd potvrdzuje, že rozhodnutie je právoplatné, a že bolo zákonným spôsobom doručené, čo ale neznamená, že z jej nesprávosti nemožno vyvodzovať dôsledok rovnakej povahy ako zákon vyvodzuje z nesprávneho poučenia o odvolaní v zmysle § 204 ods. 2 prvá veta OSP.“ Ústavný súd tiež poukázal na uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, v ktorom najvyšší súd vyslovil, že „takto formulovaná plná moc sa týka len zastúpenia poručiťky na konkrétnom pojednávaní súdu. Vzhľadom na to, že nešlo o procesnú plnú moc, mal byť rozsudok (ako to napokon pripustil aj súd prvej inštancie) doručený priamo poručiťke. Doručenie rozhodnutia len jej matke (zástupkyňi na jednom konkrétnom pojednávaní) nebolo procesne účinné.“ Z pohľadu ústavného súdu bolo zrejmé, že najvyšší súd v dvoch uzneseniach v rámci dvoch dovolacích konaní o tej istej veci vyjadril (resp. mal možnosť vyjadriť) k tej istej otázke týkajúcej sa právoplatnosti poručenského rozsudku, pričom z napadnutého rozhodnutia nie je zrejmé, ako a či najvyšší súd zohľadnil alebo rozporoval závery k doložke právoplatnosti uvádzané v rámci svojho prvého uznesenia. Keďže nedal na túto otázku jasnú odpoveď, zostala zároveň bez odpovede otázka nevyhnutnosti postúpenia veci v tejto otázke na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. Sťažovatelia tak mohli oprávnene vnímať, že napadnuté uznesenie opomína prezumpciu pravdivosti doložky právoplatnosti poručenského rozsudku a právoplatnosť poručenského rozsudku viaže rigidne formalistickým spôsobom na okamih doručenia rozsudku toho času účastníkom konania bez toho, aby akokoľvek zohľadnil povinnosť analogickej aplikácie § 204 ods. 2 OSP. Z toho dôvodu sa napadnuté uznesenie najvyššieho súdu svojím obsahom dotýka práva sťažovateľov na zákonného sudcu v intenzite, ktorá odôvodňuje záver o porušení tohto práva sťažovateľov.

8.2. Pokiaľ sťažovatelia namietali porušenie základného práva na súdnu ochranu uznesením najvyššieho súdu z dôvodu nedostatočného odôvodnenia, ústavný súd v náleze uviedol, že pri zásahoch orgánov súdneho typu do právnych vzťahov konštituovaných v dobách minulých a do rozhodnutí dávno právoplatných stojí na jednej strane princíp spravodlivého súdneho konania, ktorý je vyjadrením všeobecného záujmu na zákonnosti a ústavnosti rozhodnutí súdov a tiež záujmu účastníkov konania na tom, aby ich vec bola spravodlivo posúdená a rozhodnutá. Na druhej strane ako pendanta rozoznávame princíp právnej istoty účastníkov súdneho konania v prípade právoplatného súdneho rozhodnutia. Preferuje sa požiadavka spravodlivého súdneho konania a rozhodnutia konkrétnej veci pred princípom právnej istoty účastníkov konania. Ústavný súd ďalej uviedol, že v prípade existencie právoplatného rozhodnutia v konkrétnej veci je však následne potrebné preferovať princíp právnej istoty účastníkov právoplatne skončeného súdneho konania, ktorého ochrana je zabezpečovaná inštitútom právoplatnosti súdneho rozhodnutia a formálnymi a materiálnymi účinkami právoplatného rozhodnutia. Právoplatnosť v civilnom procese značí nezmeniteľnosť súdneho rozhodnutia a jeho záväzné účinky na právne vzťahy medzi účastníkmi, ktoré prostredníctvom inštitútu právoplatnosti nadobudli kvalitu judikovaných právnych vzťahov, t. j. vzťahov aprobovaných súdnou mocou. Do účinkov právoplatnosti možno zasiahnuť len v prípadoch presne ustanovených zákonom a len z dôvodov, ktoré sú významnejšie než je

záujem štátu na právnej istote a stabilite súdnych rozhodnutí (nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 43/95 z 10. septembra 1996).

8.3. Ústavný súd v náleze sp. zn. II. ÚS 152/2018 dodal, že najvyšší súd nevzal pri rozhodovaní do úvahy podstatu a dôležitosť právnych vzťahov, do ktorých zasahuje, ich trvalosť a s tým spojenú právnu istotu. Podľa názoru ústavného súdu s a najvyšší súd formalisticky zameral na formálne premenné posudzovanej veci (adresát doručovania poručenského rozsudku a následné nadobudnutie právoplatnosti rozsudku poručenského súdu) a nijako sa nevyjadril k tomu, že v tomto prípade môže byť podstatným spôsobom zasiahnutá zmluvná sloboda účastníkov zmluvného vzťahu a ich hmotné ústavné práva majetkového charakteru. Najvyšší súd v napadnutom uznesení (podľa názoru ústavného súdu) odignoroval a nerešpektoval (i) nepochybný prejav individuálnej autonómie vôle zmluvných strán darovacej zmluvy, kde daryňa aj obdarovaní od počiatku chceli, aby nastali účinky darovacej zmluvy a hlavne (skutočnosť), že poručenský súd sa fyzicky dostal do osobnej dispozície daryne, ktorá svojím prejavom vôle podala návrh na registráciu poručenským rozsudkom schválenej darovacej zmluvy na Štátnom notárstve Bratislava I. Najvyšší súd tiež vôbec nezohľadnil skutočnosť, že prípadné porušenie povinnosti štátneho orgánu vrátane súdu (napr. v otázke správneho doručovania) nemôže byť na ťarchu strany, ktorá dôverovala, že štátny orgán (súd) pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi, a ktorá bola ako účastník konania navyše s rozhodnutím takéhoto štátneho orgánu (súdu) a jeho obsahom plne oboznámená bez ohľadu na to, že ako adresáta štátny orgán (súd) pri doručovaní uviedol domnelého (či neplatne zvoleného alebo ustanoveného) zástupcu tohto účastníka konania.

8.4. Ústavný súd napokon konštatoval, že právne závery najvyššieho súdu obsiahnuté v sťažnosťou napadnutom rozhodnutí dovolacieho súdu sú nedostatočné pre také rozhodnutie dovolacieho súdu, aké urobil najvyšší súd.

9. Trojčlenný senát najvyššieho súdu viazaný právnym názorom ústavného súdu vysloveným v náleze následne uznesením z 5. novembra 2019 sp. zn. 3Cdo/2/2019 postúpil vec na konanie a rozhodnutie Veľkému senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „veľký senát“). Mal za to, že nie je dôvod ustúpiť od názoru vysloveného v rozhodnutí zrušenom nálezom, podľa ktorého účinky doručenia predpokladané zákonom má len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia a tento názor treba považovať i za záver ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP). Ak však nie je vylúčenou ani taká interpretácia záverov zo skoršieho rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 7Cdo/39/2010), pri ktorej sa otázkou správnosti údajov vyznačených v doložke právoplatnosti rozhodnutia možno zaoberať len do troch mesiacov, t. j. v predĺženej odvolacej lehote podľa § 204 ods. 2 vety prvej OSP a po jej uplynutí je už právoplatné každé rozhodnutie súdu (teda i také, u ktorého neprišlo k doručeniu zákonom predpísaným spôsobom), s takýmto názorom (presnejšie výkladom skorších záverov presadzovaným aj žalovanými 1/ a 2/) súhlasiť nejde a záujem senátu 3C najvyššieho súdu odkloniť sa od takéhoto názoru (interpretácie) zakladá dôvod predloženia veci veľkému senátu, i keby tu nebolo faktického príkazu ústavného súdu tak urobiť, uvedeného v náleze.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte uznesením zo 7. októbra 2020 sp. zn. 1VCdo/6/2019 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 18. apríla 2016 sp. zn. 6Co/118//2015 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Veľký senát si pred pristúpením k rozhodovaniu podľa § 48 ods. 4 CSP vyžiadala stanoviská ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, generálneho prokurátora Slovenskej republiky a prostredníctvom vedúcich katedry občianskeho práva právnických fakúlt Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Trnavskej univerzity a Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici; z uvedených subjektov stanoviská zaslali minister, generálny prokurátor a vedúci katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UK.

10.1. Predkladajúci senát 3C vec predložil veľkému senátu na rozhodnutie o dovolaní, pričom za kľúčovú považoval otázku, či môže súd preskúmať správnosť údajov vyznačených v doložke právoplatnosti na súdnom rozhodnutí v inej veci aj po uplynutí lehoty troch mesiacov v zmysle § 204 ods. 2 OSP. Senát 3C v predkladacom uznesení veľkému senátu vyslovil presvedčenie, že ak by sa

pripustilo, že je správny právny názor, podľa ktorého opravný súd po uplynutí troch mesiacov odo dňa, ktorý je v doložke právoplatnosti vyznačený ako deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, už nemôže prihliadať na námietku účastníka tvrdiaceho, že rozhodnutie nie je právoplatné (napríklad z dôvodu jeho riadneho nedoručenia) a v dôsledku toho po uplynutí tejto lehoty je vyznačenými údajmi viazaný, takže už nemôže posudzovať, či je toto rozhodnutie skutočne právoplatné (ako to tvrdí aj dovolateľka) poprela by sa sama - objektívna - podstata inštitútu právoplatnosti rozhodnutia, v rámci ktorej právoplatnosť nastáva nezávisle od vôle súdu a procesných strán (ex lege) vtedy, keď sú splnené všetky zákonné predpoklady. Takýto názor by (uvažujúc v intenciách právneho stavu účinného v čase vydania poručenského rozsudku) mohol mať fatálne následky pre možnosť domôcť sa nápravy pochybení procesnej aj hmotnoprávnej povahy na opravnom súde (odvolacom aj dovolacom), napríklad v prípade, že rozhodnutie v dôsledku nesprávneho postupu súdu nebolo riadne doručené žiadnemu z účastníkov, napriek tomu ale súd vyznačil v doložke právoplatnosti, že rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť. V takom prípade by sa už žiaden z účastníkov nemohol domôcť ochrany svojich práv (nápravy pochybení) po uplynutí troch mesiacov počítajúc odo dňa uvedeného v doložke právoplatnosti.

10.2. Veľký senát sa stotožnil s názorom senátu, ktorý mu vec postúpil a ustálil, že súd rozhodujúci vo veci, pre rozhodnutie v ktorej má význam otázka právoplatného skončenia iného konania, má oprávnenie posúdiť správnosť doložky osvedčujúcej takúto skutočnosť. Pri takomto posudzovaní nie je obmedzený žiadnou lehotou, nakoľko stále platí, že jedinou cestou k nadobudnutiu právoplatnosti rozhodnutia je jeho doručenie zákonom ustanoveným spôsobom. Ide tu pritom o zákonnú podmienku, ktorej splnenie nemožno ničím nahradiť a práve preto musí byť vylúčené (ak nejde o celkom výnimočný prípad právnej nedoručiteľnosti pre zánik osoby účastníka bez právneho nástupcu), aby právoplatnosť nastala aj bez jej splnenia. Veľký senát poukázal na skutočnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky už v minulosti konštatoval, že doložka právoplatnosti nie je súdnym rozhodnutím, ale je osobitným úkonom súdu, ktorým osvedčuje, že nastali niektoré právne skutočnosti. Má charakter verejnej listiny a vychádza sa z prezumpcie správnosti v nej uvedených údajov. Ak niekto namieta jej obsahovú nesprávnosť, je povinný na preukázanie svojich tvrdení ponúknuť riadne dôkazy. Z hľadiska posúdenia pravdivosti údajov v doložke právoplatnosti nie je významný subjektívny názor účastníka o tom, že pri ich uvedení došlo k chybe, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že k tejto chybe skutočne došlo (5MCdo/8/2008). V nadväznosti na tento záver treba doplniť, že v doložke právoplatnosti ako verejnej listine sa síce prezumuje správnosť v nej uvedených údajov, súdu v civilnom konaní však nič nebráni posúdiť ich správnosť a v prípade zistenia ich objektívnej nesprávnosti prijať záver o dni právoplatnosti rozhodnutia aj odlišne, než je uvedené v doložke právoplatnosti (rovnako ako možný záver, že takýto deň pre nedostatky pri doručovaní ešte nenastal). V odôvodnených prípadoch nie je vylúčené, že súd prijme tento záver aj po troch mesiacoch počítaných odo dňa, ktorý bol v doložke právoplatnosti nesprávne vyznačený ako deň nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Uvedený názor zastáva aj relevantná právna teória.

10.3. Ak dovolateľka namietala odklon od judikátu R 16/1968, veľký senát zdôraznil, že v zmysle tohto judikátu len riadne a predpisom vyhovujúce doručenie má účinky predpokladané zákonom. Na tento judikát odkázali aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (1Cdo/8/2013, 2Cdo/57/2002, 3Cdo/294/2013, 4MCdo/4/2014). Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/162/2011 konštatoval, že „len riadne a predpisom zodpovedajúce doručenie rozhodnutia vyvolá dôsledok, že odvolacia lehota začne plynúť osobe, ktorej sa doručuje; nie je preto podstatné, či táto osoba sa inak (než na základe riadneho doručenia) oboznámila s obsahom rozhodnutia.“

10.4. Veľký senát pre účely prejednávanej veci uviedol, že formálna stránka právoplatnosti súdneho rozhodnutia bola do účinnosti aktuálnej úpravy procesného práva upravená v § 159 ods. 1 OSP, podľa ktorého právoplatný rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. V prípade, že odvolanie proti rozhodnutiu súdu bolo prípustné, nadobúdalo rozhodnutie právoplatnosť dňom nasledujúcim po uplynutí lehoty na odvolanie tomu z účastníkov konania, ktorému bolo doručené ako poslednému; ak ale odvolanie proti rozhodnutiu súdu prípustné nebolo (napríklad preto, lebo ho zákon nepripúšťal, alebo preto, lebo sa účastník práva podať odvolanie vzdal), nadobúdalo rozhodnutie súdu formálnu právoplatnosť (už) momentom doručenia poslednému z účastníkov konania. V zhode s tým

najvyšší súd uviedol (7Cdo/39/2010), že „ak je rozsudok doručený a odvolanie proti nemu nie je prípustné (§ 201, § 202), alebo odvolanie proti nemu je síce prípustné, ale všetkým oprávneným osobám uplynula lehota na jeho podanie (§ 204) alebo oprávnené osoby sa odvolania vzdali alebo podané odvolanie zobrali späť (§ 207), stáva sa rozhodnutie nielen konečným, ale tiež záväzným a nezmeniteľným.“ Uzavrel, že i keď sa zástupkyňa poručiťky na pojednávaní pred poručenským súdom vzdala v mene zastúpenej odvolania, rozsudok poručenského súdu nemohol nadobudnúť právoplatnosť (už) momentom vzdania sa odvolania účastníkmi konania bezprostredne po jeho vyhlásení; aj v tomto prípade bolo potrebné jeho doručenie.

10.5. V danom prípade už súd prvej inštancie pripustil, že „rozsudok poručenského súdu bol nesprávne doručený splnomocnenej zástupkyňi daryne, ktorá ju už v čase doručovania predmetného rozsudku nezastupovala“. Za významné ale napriek tomu považoval, že rozsudok poručenského súdu „sa dostal do osobnej dispozície daryne“, ktorá následne podala návrh na registráciu darovacej zmluvy štátnym notárstvom. Odvolací súd sa stotožnil s rozsudkom súdu prvej inštancie (vrátane jeho odôvodnenia) a odvolaním napadnutý rozsudok potvrdil (§ 219 ods. 1 a 2 OSP), odvolací súd teda považoval za správny aj záver súdu prvej inštancie o právoplatnosti poručenského rozsudku. Tento právny názor však podľa veľkého senátu nie je v súlade s názormi zodpovedajúcimi ustálenej rozhodovacej praxi najvyššieho súdu. Z uvedených dôvodov veľký senát dovolacieho súdu konštatoval, že v predmetnej otázke riadneho doručenia rozsudku, resp. právnych následkov jeho riadneho nedoručenia v prípade, že sa dostal do osobnej dispozície toho, komu mal byť podľa zákona doručený, sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP bol uplatnený dôvodne.

10.6. Ak dovolateľka namietala s poukazom na právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/65/2008, že k odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu došlo aj vo vzťahu k právnej otázke rozsahu oprávnenia zástupcu konať za zastúpeného, ak plná moc nebola všeobecná, ale sa týkala iba jednotlivých dôvodov, veľký senát konštatoval, že ustálená rozhodovacia prax najvyššieho súdu je vyjadrená predovšetkým v stanoviskách alebo rozhodnutiach, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a vecne na ne nadviazali. Rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/65/2008 nebolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, závery v ňom vyjadrené neboli však v neskorších rozhodnutiach najvyššieho súdu spochybnené alebo prekonané a k obsahovo identickým záverom, ako v tomto rozhodnutí, dospel najvyšší súd tiež v konaní vedenom pod sp. zn. 5Cdo/151/2008. Vzhľadom na to dovolací súd nevidel dôvod, aby toto rozhodnutie nebolo považované za súčasť pojmu „ustálená rozhodovacia prax“ dovolacieho súdu.

10.7. Podľa právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/65/2008, účastník konania si môže zvoliť zástupcu, ktorého splnomocní k určitým úkonom v konaní alebo mu udelí plnomocenstvo pre celé konanie, kedy je zástupca oprávnený robiť všetky úkony, ktoré môže v konaní robiť účastník. Súdne písomnosti sa doručujú len zástupcovi, ktorý bol účastníkom splnomocnený na zastupovanie v celom konaní s výnimkou uvedenou v ustanovení § 49 ods. 1 vety druhej OSP (podľa ktorého ak má účastník osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi, ale aj jemu). Pri splnomocnení len k niektorým úkonom v konaní (nejde o procesnú plnú moc) sa písomnosti doručujú účastníkovi konania, jeho zástupcovi sa doručujú len vtedy, ak to zodpovedá rozsahu splnomocnenia. Doručenie rozhodnutia len zástupcovi, ktorému nebola udelená plná moc pre celé konanie, nie je procesne účinné, nevyvoláva účinky doručenia a nezačína ani plynúť lehota na podanie odvolania.

10.8. V prejednávanej veci súd prvej inštancie konštatoval, že v konaní pred poručenským súdom bola poručiťka zastúpená na základe ňou vystavenej všeobecnej plnej moci. V spise poručenského súdu je

ale na č. 1. 8 založená plná moc udelená poručiiteľkou jej matke na to, aby ju „na jednaní k darovacej zmluve dňa 07. XII. 1992 pod č. 17Nc/76/92 zastupovala“ a súdu vyjadrila súhlas s darovacou zmluvou. Takto formulovaná plná moc sa týka len zastúpenia poručiiteľky na konkrétnom pojednávaní súdu. Vzhľadom na to, že nešlo o procesnú plnú moc, mal byť rozsudok (ako to napokon pripustil aj súd prvej inštancie) doručený priamo poručiiteľke. Doručenie rozhodnutia len jej matke (zástupkyni s oprávnením zastupovať len na jednom konkrétnom pojednávaní) nebolo teda procesne účinné.

10.9. I vo vzťahu k tejto otázke bolo preto podľa dovolacieho súdu namieste konštatovanie, že pri jej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP). Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci v zásadnej právnej otázke pre správne rozhodnutie, pričom v tejto otázke došlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a teda v tomto prípade bola daná nielen uplatnená prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale aj jeho dôvodnosť.

10.10. Z dôvodov vyššie uvedených dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (bod 6., 6.1. tohto rozhodnutia) zrušil (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP). Odvolaciemu súdu uložil, že sa bude musieť v ďalšom konaní vysporiadať aj s otázkou interpretácie vady právneho úkonu v prospech zachovania jeho platnosti, v intenciách nálezu Ústavného súdu SR II. ÚS 152/2018 z 11. júla 2018, nakoľko táto nebola predmetom dovolacieho konania.

11. Krajský súd v Bratislave v ďalšom konaní rozsudkom z 28. júna 2022 č. k. 14Co/102/2017-871 (ďalej len „napadnutý rozsudok“ alebo „napadnuté rozhodnutie“) rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil (prvá výroková veta); žalovaným 1/ až 4/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta).

11.1. Odvolací súd konajúci o odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie (druhému v poradí - bod 5. - 5.8. tohto rozhodnutia) vec opätovne preskúmal a rozsudok súdu prvej inštancie postupom podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil. Reagujúc na skutočnosť, že v prejednávanej veci rozhodoval Veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zdôraznil, že tento právny názor je pre senáty najvyššieho súdu záväzný; i odvolací súd pri svojom ďalšom rozhodovaní bol právnym názorom veľkého senátu viazaný.

11.2. Vychádzajúc zo záverov uvedených v uznesení veľkého senátu odvolací súd zdôraznil, že súd rozhodujúci v o veci, pre rozhodnutie v ktorej má význam otázka právoplatného skončenia iného konania, má oprávnenie posúdiť správnosť doložky osvedčujúcej túto skutočnosť. Nakoľko rozsudok poručenského súdu nemohol nadobudnúť právoplatnosť momentom vzdania sa odvolania účastníkmi konania bezprostredne po jeho vyhlásení, bolo potrebné jeho doručenie. Reagujúc na argumentáciu veľkého senátu, odvolací súd v napadnutom rozsudku nepovažoval za správny záver súdu prvej inštancie, že z dôvodu, že rozsudok poručenského súdu sa dostal do osobnej dispozície darykyne, nadobudol právoplatnosť. Doručenie rozhodnutia len zástupcovi, ktorému nebola udelená plná moc pre celé konanie, nie je procesne účinné, nevyvoláva účinky doručenia a nezačína ani plynúť lehota na podanie odvolania. Odvolací súd zdôraznil, že rozsudok poručenského súdu mal byť doručený priamo poručiiteľke; doručenie rozhodnutia len jej matke, zástupkyni s oprávnením zastupovať len na jednom konkrétnom pojednávaní, nebolo procesne účinné. S poukazom na § 28 Občianskeho zákonníka odvolací súd zdôraznil, že na perfektnosť zmluvy, ktorej účastníkom je zastúpená (maloletá) osoba, je potrebné, aby právny úkon za dotknutú osobu bol schválený opatrovníckym súdom; v opačnom prípade nemožno taký úkon považovať za platný. Odvolací súd uzavrel, že v danej veci nebolo možné považovať darovaciu zmluvu za perfektný (dovŕšený) právny úkon, nakoľko nebola riadne schválená opatrovníckym súdom.

11.3. V ostatných zásadných otázkach odvolací súd zotrval na svojich záveroch vyslovených vo svojom rozsudku (druhom v poradí). Okresný súd vykonal dostatočné dokazovanie a z neho vyvodil správne závery o tom, že nebohá D. Y. ako vlastníčka nehnuteľností mohla slobodne s nehnuteľnosťami nakladať, mohla ich darovať a ku dňu uzavretia darovacej zmluvy bola plne spôsobilá na právne úkony a

nekonala v duševnej poruche. Uvedenému záveru zodpovedali skutočnosti vyplývajúce z výpovedí svedkov a účastníkov konania, z ktorých vyplýva aj motív, prečo sa tak poručiťka rozhodla ako aj skutočnosť, že pri darovaní neopomenula ani svoje plnoleté deti tým, že v prípade predaja nehnuteľností mali byť vyplatení aj plnoletí potomkovia. Z vykonaného dokazovania pritom tiež vyplynulo, že aj žalobkyňa vedela, že jej matka sa v otázke darovania rozhodla dávno pred uzavretím samotnej darovacej zmluvy v čase, kedy jej onkologické ochorenie nemohlo mať žiaden dopad na jej psychický stav. Odvolací súd tak skutkový stav zistený súdom prvej inštancie považoval za dostatočný pre konštatovanie, že matka strán sporu v čase darovania nehnuteľností maloletým deťom, netrpela žiadnou psychickou poruchou.

11.4. Odvolací súd mal za to, že postup súdu prvej inštancie, pokiaľ nevykonal ďalšie žalobkyňou navrhované dokazovanie, bol správny, nakoľko prijaté skutkové závery boli dostatočne preukázané vykonaným dokazovaním; bolo potrebné zohľadniť aj samotnú dĺžku trvania súdneho sporu. Z vykonaného dokazovania bolo možné vyvodiť jednoznačný skutkový záver, že daryňa v čase uzavretia darovacej zmluvy netrpela takou duševnou poruchou, ktorá by ju robila nespôsobilou na tento úkon.

11.5. Z pohľadu § 38 Občianskeho zákonníka považoval odvolací súd právny úkon darovania za platný právny úkon, avšak zároveň išlo o úkon nedovŕšený ani z pohľadu aplikácie § 28 Občianskeho zákonníka. Z uvedeného dôvodu sa odvolací súd vysporiadať s otázkou, ako táto vada právneho úkonu dopadá na princíp právnej istoty a autonómie zmluvných strán tejto darovacej zmluvy; vysporiadať sa tak s otázkou, ktorú načrtol Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze z 11. júla 2018 sp. zn. II. ÚS 152/2018 (bod 8. - 8.4. tohto rozhodnutia).

11.6. Zo záverov vyslovených v citovanom náleze ústavného súdu odvolací súd poukázal na konštatovanie, že podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd nerešpektoval nepochybný prejav individuálnej autonómie vôle zmluvných strán darovacej zmluvy, keď daryňa aj obdarovaní od počiatku chceli, aby nastali účinky darovacej zmluvy a zároveň skutočnosť, že poručenský rozsudok sa fyzicky dostal do osobnej dispozície daryne a prípadné porušenie povinností štátneho orgánu, vrátane súdu, nemôže byť vykladané na ťarchu strany, ktorá dôverovala, že štátny orgán (súd) pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi, a ktorá bola ako účastník konania navyše s rozhodnutím takéhoto štátneho orgánu (súdu) a jeho obsahom plne oboznámená.

11.7. S poukazom na princíp a kritérium spravodlivosti odvolací súd ustálil, že matka účastníkov konania mala dlhodobý záujem darovať spornú nehnuteľnosť svojim dvom maloletým deťom (žalovaným 1/ a 2/). V darovacej zmluve prejavila svoju vôľu, že v prípade, ak by došlo k predaju spornej nehnuteľnosti, zvyšným trom deťom bude vyplatená časť kúpnej ceny vo výške zodpovedajúcej 1/9-ne hodnoty darovanej nehnuteľnosti. Toto rozhodnutie (želanie) matky všetci súrodenci okrem žalobkyne rešpektovali; žalobkyňa žalobu odôvodnila výlučne tým, že darovaciu zmluvu považuje za neplatnú z dôvodu, že daryňa chcela zabrániť tomu, aby darované nehnuteľnosti boli predmetom dedenia.

11.8. Odvolací súd posudzoval skutočnosť, že daryňa si bola vedomá potreby schválenia právneho úkonu poručenským súdom; takéto podanie bývalému Obvodnému súdu Bratislava I doručila, žiadala o vymenovanie zástupcu žalovaným 1/ a 2/; pojednávania sa nezúčastnila; bola však zastúpená starou matkou účastníkov konania D. L., ktorá však bola splnomocnená k zastupovaniu len na konkrétnom pojednávaní súdu.

11.9. Odvolací súd zdôraznil, že poručenský súd ustanovil žalovaným 1/ a 2/ opatrovníčku a zároveň schválil právny úkon opatrovníčky pri uzavretí darovacej zmluvy, na základe ktorej matka účastníkov konania darovala žalovaným 1/ a 2/ sporné nehnuteľnosti, každému v jednej polovici. Po doručení rozsudku (nesprávne doručovanom zástupkyňi) matka strán sporu a opatrovníčka maloletých žalovaných 1/ a 2/ v domnení, že rozsudok poručenského súdu nadobudol právoplatnosť, podali žiadosť o registráciu darovacej zmluvy bývalému Štátnemu notárstvu Bratislava I, ktoré dňa 11. decembra 1992 vydalo rozhodnutie, ktorým registrovalo darovaciu zmluvu. Týmto matka strán sporu považovala proces

darovania za zavŕšený.

11.10. Na základe uvedeného odvolací súd konštatoval, že uzavretie darovacej zmluvy nepochybne odzrkadľovalo „poslednú vôľu“ matky strán sporu ohľadne dispozície s jej výlučným vlastníctvom. Nestotožnil sa preto s názorom žalobkyne, že takýto úkon je neplatný, nakoľko ním daryňa chcela zabrániť tomu, aby darované nehnuteľnosti boli predmetom dedenia. Každý vlastník je totiž za svojho života oprávnený nakladať s predmetom svojho vlastníctva podľa svojho uváženia; nič mu nebráni svoj majetok darovať, predať, zaťažiť a to ani v prospech budúcich potenciálnych dedičov. Nedochádza k žiadnemu vylúčeniu dedičov z ich dedičských práv, nakoľko d o smrti poručiťa nemožno dedičské práva k takémuto majetku nikomu priznať. Odvolací súd poukázal na § 484 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pri dedení zo zákona sa dedičovi do jeho podielu započíta to, čo za života poručiťa od neho bezodplatne dostal, pokiaľ nejde o obvyklé darovanie.

11.11. Vo vzťahu k otázke darovacej zmluvy odvolací súd zdôraznil, že je namieste rešpektovať „poslednú vôľu“ matky strán sporu a jej rozhodnutie týmto spôsobom naložiť so svojou nehnuteľnosťou a dať jej prednosť pred samotným formálnym procesom dovŕšenia tohto úkonu darovania za situácie, že matka strán sporu spravila všetko preto, aby tento proces bol aj po formálnej stránke riadne dovŕšený, k čomu nedošlo iba (a výlučne) z dôvodu nesprávneho úradného postupu poručenského súdu. Inak povedané, matka strán sporu darovanú nehnuteľnosť previedla na svoje maloleté deti predpísanou formou; predmet daru bol v darovacej zmluve vymedzený dostatočne určito; daryňa bola plne spôsobilá na tento právny úkon. Namietaná darovacia zmluva spĺňala všetky náležitosti pre platnosť právneho úkonu podľa § 37 - § 39 Občianskeho zákonníka a zároveň matka strán sporu poručenský súd požiadala o schválenie tohto právneho úkonu a schválený právny úkon predložila na registráciu štátnym notárstvom. Matka účastníkov tak urobila všetko potrebné na to, aby žalovanú nehnuteľnosť platne darovala svojim dvom maloletým deťom. Vzhľadom na uvedené bolo potrebné uprednostniť zmluvnú slobodu matky účastníkov vyplývajúcu z princípu zmluvnej voľnosti pred formálnymi nedostatkami v zavŕšení tohto procesu, ktoré však matka strán sporu ako daryňa svojim konaním nevyvolala. Odvolací súd považoval za nanajvýš nespravodlivé, ak by za daných okolností súd považoval darovanie za neplatné iba z dôvodu pochybenia súdu pri doručovaní a vyznačovaní právoplatnosti poručenského rozsudku.

11.12. Odvolací súd napokon zohľadnil, že žalobkyňa nebola zmluvnou stranou dotknutého právneho úkonu darovania a napriek tomu napadla jeho neplatnosť, hoci jej potenciálne dedičské právo nebolo úkonom darovania nijako dotknuté. Súrodenci s vôľou ich matky žiadny problém nemali; rozhodnutie plne akceptovali. Daryňa pri úkone darovania neopomenula ani svoje dospelé deti pre prípad budúceho predaja darovanej nehnuteľnosti. Odvolací súd tiež zohľadnil, že úkon darovania bol v prospech maloletých detí; pri schvaľovaní právneho úkonu sa nesleduje záujem iných osôb, ale záujem osoby, ktorá mala byť obdarovaná. Vadami, ktoré nastali v poručenskom konaní pri doručovaní rozsudku, mohli byť dotknuté len práva a povinnosti účastníkov daného zmluvného vzťahu. Krajský súd tak mal za to, že žalobkyňa uplatnený nárok založila na čistom formalizme, a nie napríklad na skutočnosti, že poručenský súd nemal schváliť úkon darovania, prípadne vykonaný v neprospech maloletých. Výlučné porušenie povinností štátneho orgánu - poručenského súdu potom nemôže byť vykladané na ťarchu matky účastníkov, ktorá dôverovala, že súd pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi. Matka účastníkov tak mala legitímne očakávanie, že všetky nehnuteľnosti aj reálne prejdú platne do vlastníctva jej maloletých detí, kedy vykonávala všetky potrebné a zákonom vyžadované úkony k tomu, aby sa tak skutočne aj stalo.

11.13. Nešlo pritom o právny úkon odporujúci zákonu; darovanie nielenže nebolo zakázané, ale týmto úkonom nedošlo ani k obchádzaniu zákona; jeho cieľom nebolo dosiahnuť žiaden nežiaduci výsledok. Rigorózný, striktný gramatický výklad ustanovenia o neplatnosti právnych úkonov (§ 39 Občianskeho zákonníka) by viedol ku konštatovaniu absolútnej neplatnosti právnych úkonov kvôli ich rozporu so zákonom aj v tých situáciách, kedy z pohľadu záujmov spoločnosti by bol žiaducim iný, menej prísny výklad relevantnej právnej normy. V tomto smere odvolací súd poukázal na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2008 sp. zn. I. ÚS 242/2007, podľa ktorého základným princípom výkladu

zmlúv, ako dvojstranných právnych úkonov, je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady.

11.14. Na základe uvedeného odvolací súd uviedol, že výkladom v prospech neplatnosti darovacej zmluvy by došlo k neprimeranému zásahu do autonómneho prejavu vôle zmluvných strán. Išlo by o príliš formalistický prístup k výkladu právneho úkonu a posudzovaniu jeho platnosti. Súd však nemôže v súdnom konaní posudzovať vec spôsobom, ktorý nerešpektuje vôľu strán a ich zmluvnú slobodu ako základný pilier súkromného práva; prihliada na princíp ochrany tej osoby, ktorej bol úkon adresovaný, a ktorá pri ňom konala v dobrej viere. Poskytol tak ochranu aj samotným obdarovaným, vo vzťahu ku ktorým bol úkon vykonaný, a ktorí sa nedopustili žiadneho pochybenia. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1 CSP.

11.15. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval § 396 ods. 1 CSP spojený s § 255 ods. 1 CSP.

11.16. Opravným uznesením zo 6. septembra 2022 č. k. 14Co/102/2017-927 odvolací súd opravil zrejmu nesprávnosť v záhlaví rozsudku č. k. 14Co/102/2017-871.

12. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodila z ustanovenia § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP s tým, že navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s jeho opravným uznesením zmenil tak, že žalobe v celom rozsahu vyhovie. Uplatnila nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

12.1. Dovolateľka v podanom dovolaní poukázala na obsah žaloby, obsah rozsudku súdu prvej inštancie, obsah podaného odvolania a obsah napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Poukázala tiež na závery vyplývajúce z rozhodnutí najvyššieho súdu vydaných v priebehu konania, najmä na zrušujúce uznesenie zo 7. októbra 2020 sp. zn. 1VCdo/6/2019.

12.2. Pokiaľ dovolateľka uplatnila dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. f) CSP, poukázala na čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čl. 2 Základných zásad Civilného sporového poriadku a § 220 ods. 2 a 3 CSP. Mala za to, že odvolací súd sa citovanými ustanoveniami právnych predpisov neriadil, čoho následkom je porušenie práva žalobkyne na spravodlivý proces. Napadnutý rozsudok porušil zásadným spôsobom princíp právnej istoty a princíp predvídateľnosti rozhodovania súdov. Dovolateľka považovala odôvodnenie napadnutého rozhodnutia za nepresvedčivé a nedostatočne právne odôvodnené; odvolací súd pri svojich zisteniach improvizoval; závery odvolacieho súdu sú na viacerých miestach vzájomne si odporujúce a nelogické.

12.3. Podľa názoru dovolateľky sa z napadnutého rozhodnutia javí, že odvolací súd bol voči jej osobe zaujatý, keď z jeho odôvodnenia v zásade vyplýva, že súd jej bráni podať žalobu napriek skutočnosti, že jej právo takúto možnosť dáva. Zdôraznila, že nikdy v priebehu celého konania netvrdila, že by jej nebohá matka nemohla za svojho života voľne so svojím majetkom nakladať; tvrdila, že tak mohla urobiť, ale len v súlade s o zákonom, čo sa však nestalo. Nezakladá sa na pravde konštatovanie odvolacieho súdu, že sestry žalobkyne (žalované 3/ a 4/) nemali s vôľou matky žiaden problém, nakoľko v dedičskom konaní spolu so žalobkyňou namietali, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po ich nebohej matke.

12.4. Odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne právne odôvodnil v otázke platnosti právneho úkonu, keď na jednej strane konštatoval, že darovacia zmluva je neplatná; v ďalších častiach svojho odôvodnenia sa už k tomuto záveru nevrátil, ale uzatvorenie darovacej zmluvy začal svojvoľne vykladať len z hľadiska vôle nebohej matky žalobkyne a maloletých súrodencov žalobkyne. Žalovaní 1 / a 2/ darovaciu zmluvu nikdy nevypracovali a ani nepodpisovali a ťažko bolo posudzovať ich dobromyseľnosť.

12.5. V napadnutom rozhodnutí odvolacieho súdu chýba podstatné právne zdôvodnenie, ako je možné zmeniť zo zákona absolútne neplatný právny úkon podľa § 28, § 39 Občianskeho zákonníka a § 179 vtedy platného OSP na platný právny úkon. Odvolací súd v napadnutom rozhodnutí totiž neuviedol žiadne zákonné ustanovenie, ako sa z absolútne neplatného právneho úkonu môže stať platný právny úkon.

12.6. Pre dovolateľku z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplynulo, že odvolací súd sa pri posudzovaní vôle zmluvných strán riadil predovšetkým nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11. júla 2018 s č. k. II. ÚS 152/2018-45; k tomuto názoru ústavného súdu sa dovolateľka už vyjadrila v písomnom podaní, v ktorom nesúhlasila s o záverom, že poručenský rozsudok sa fyzicky dostal do osobnej dispozície daryne a zároveň, že žalovaní 1/ a 2/ boli v čase namietaného právneho úkonu maloletí a z dôvodu svojho nízkeho veku a manipulácií zo strany starej matky len ťažko mohli vyjadriť svoju „autonómnú vôľu“. Z dôvodu zlého zdravotného stavu sa daryňa pojednávania na poručenskom súde nezúčastnila, poručenský rozsudok neprevzala a je pochybné, či žiadosť o registráciu na štátne notárstvo vôbec daryňa vlastnoručne podpísala. Dovolaťka uzavrela, že zo spisového materiálu vôbec nevyplýva, že by sa poručenský rozsudok dostal do fyzickej dispozície daryne.

12.7. Pokiaľ sa odvolací súd pokúsil platnosť darovacej zmluvy odôvodniť tým, že nebohá daryňa chcela riešiť po svojej smrti bývanie v tom čase maloletých žalovaných 1/ a 2/ v darovanom dome, uvedené neobstoí, nakoľko ich bývanie v rodinnom dome nikdy nebolo ohrozené a nebolo by ohrozené ani vtedy, ak by sa stali iba podielovými spoluvlastníkmi.

12.8. Dovolaťka prípustnosť dovolania vyvodila aj z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Zdôraznila, že v prípade uzavretia darovacej zmluvy zo strany zákonného zástupcu v prospech maloletých detí, bolo potrebné postupovať podľa § 179 OSP; na platnosť právneho úkonu bolo potrebné schválenie súdom. Výsledkom tohto schválenia mal byť právoplatný rozsudok súdu; ak takýto rozsudok neexistoval, právny úkon bol absolútne neplatný a na základe absolútne neplatného právneho úkonu ani nemohol nastať prevod vlastníckeho práva na žalovaných 1/ a 2/.

12.9. V rozhodovacej praxi odvolacieho súdu doposiaľ nikdy nevznikli pochybnosti o tom, že v prípade prevodu nehnuteľnosti v prospech maloletého dieťaťa b y nebolo z o zákona potrebné schválenie právneho úkonu súdom. Nebolo spochybnené, že ak takéto schválenie súdom chýba, možno predsa len považovať takýto úkon za platný, a to na základe iných dôvodov (napr. na základe „individuálnej autonómie vôle účastníkov zmluvy alebo ich dobromyseľnosti“). Judikatúra odvolacieho súdu uvádza, že absolútna vada právneho úkonu sa nedá zhojiť ani dobromyseľnosťou, či ochranou dobrej vôle; dobromyseľnosť a ochrana dobrej vôle nemôže nahradiť dosiaľ platnú a účinnú zásadu súkromného práva nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet, a to ani v prípadoch, ktoré sa môžu javiť ako nespravodlivé. J e t o predovšetkým z dôvodu dodržania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. V tejto súvislosti dovolateľka poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011 sp. zn. 3Cdo/144/2010 a z 28. júna 2017 sp. zn. 3Cdo/115/2016.

12.10. Dovolaťka vyjadrila presvedčenie, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vykazuje pri posudzovaní právnej stránky absolútnej neplatnosti právneho úkonu svojvôľu; odvolací súd sa uchýlil k znásilňovaniu a ohýbaniu práva. Odvolací súd nerešpektoval, že na platnosť darovacej zmluvy sa vyžadoval právoplatný rozsudok o schválení právneho úkonu z a maloletého, hoci tak mal urobiť ex officio. Odvolací súd tiež nerešpektoval, že darovacia zmluva je z tohto dôvodu absolútne neplatným právnym úkonom, ktorý nespôsobuje žiadne právne následky, a to ani vtedy, ak už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva.

12.11. Dovolaťka sa tak nestotožnila s názorom odvolacieho súdu ani v tom, že svoj nárok uplatnený v žalobe založila na „čistom formalizme“, nakoľko ho založila na dodržiavaní práva. Ak odvolací súd uviedol, že je potrebné „voľnejšie“ vykladať ustanovenia zákona, spôsobujúce absolútnu neplatnosť právneho úkonu, s uvedeným nesúhlasila a názor odvolacieho súdu považovala za neobvyklý; rovnako

ako záver o tom, že je potrebné „zredukovať“ zásahy štátu do súkromnoprávných vzťahov“.

13. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k podanému dovolaniu navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyne odmietol ako neprípustné, alebo v prípade záveru jeho prípustnosti ho zamietol ako nedôvodné a žalovanej 2/ priznal náhradu trov dovolacieho konania.

13.1. V konkrétnostiach žalovaná 2/ mala za to, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím rozhodol v súlade s bezprostredne záväzným právnym názorom dovolacieho súdu v otázke viazanosti súdu doložkou o právoplatnosti rozhodnutia poručenského súdu a zároveň v súlade s dovolacím súdom uloženou požiadavkou posúdiť žalobkyňou namietané vady darovacej zmluvy v intenciách právnych záverov ústavného súdu.

13.2. Pokiaľ dovolateľka uplatnila dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, tento sa vzťahuje k údajnému nedostatku riadneho odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, avšak takto vymedzený dovolací dôvod je nespôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Žalobkyňa totiž žiadnu vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu neuvádza a žiadnej takej vady sa odvolací súd ani nedopustil. Súčasťou konštantnej judikatúry najvyššieho súdu je jednoznačný záver, že polemika s právnymi a skutkovými závermi odvolacieho rozhodnutia nie je spôsobilá predstavovať porušenie procesných práv pre účely § 420 písm. f) CSP.

13.3. K uplatneniu dovolacieho dôvodu podľa § 420 ods. 1 písm. a) CSP žalovaná 2/ uviedla, že vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu nespĺňa ustálenú judikovanú požiadavku najvyššieho súdu. Žalobkyňa síce v dovolaní ako ustálenú rozhodovaciu prax poukazuje na rozhodnutia najvyššieho súdu; neuvádza však, v čom sú tieto rozhodnutia, a ktoré ich konkrétne právne vety, rozhodujúce pre posúdenie jej žalobného nároku; žalobkyňa nešpecifikuje, ktoré konkrétne právne závery krajského súdu majú byť s označenými rozhodnutiami v rozpore a označené rozhodnutia sa nielen skutkovo, ale ani právne, v žiadnom rozsahu a žiadnym spôsobom nijako netýkajú predmetu sporu v prejednáwanej veci, a teda otázky, či prejav vôle darkyne bol platným prejavom vôle, ktorému je potrebné priznať stranami zamýšľané účinky.

13.4. Žalobkyňa tak ani v minimálnom rozsahu nespĺnila ustálené judikované požiadavky najvyššieho súdu na spôsob a rozsah špecifikácie dovolacieho dôvodu. Navyše, označené rozhodnutia nijako nevylučujú záver odvolacieho súdu, že darovacia zmluva bola s prihliadnutím na všetky skutkové okolnosti platným prejavom vôle darkyne, nakoľko medzi záverom krajského súdu, že vzhľadom na všetky relevantné okolnosti nemalo pochybenie štátneho orgánu pri doručovaní poručenského rozsudku za následok neplatnosť darovacej zmluvy a závermi, ktoré najvyšší súd vyslovil v označených rozhodnutiach, nie je žiadna vecná súvislosť a už vôbec nie taká súvislosť, ktorá by krajský súd mala a mohla viesť k ignorovaniu právnych záverov ústavného súdu, ktorý ich zohľadnenie dovolaciemu súdu priamo a výslovne uložil. Navyše, namietaný kľúčový záver krajského súdu o potrebe priznať prejavu vôle darkyne tie právne účinky, ktoré týmto prejavom vôle celkom zjavne mienila vyvolať, je priamym a logickým dôsledkom skutkových záverov ustálených v podrobnom a rozsiahlom dokazovaní.

13.5. Odvolací súd svoj právny záver o potrebe priznať právne účinky prejavu vôle darkyne vyvodil priamo zo skutkových záverov, že darkyňa bola plne spôsobilá na právne úkony a nekonala v duševnej poruche. Tieto závery odvolací súd doplnil podrobným rozborom ďalších relevantných okolností, a to cez prizmu súvisiacej ústavnej judikatúry a doktríny realizujúce tak úlohu, ktorú mu dovolací súd uložil. Výsledkom jeho úvah je záver, že výkladom v prospech neplatnosti darovacej zmluvy by došlo k neprimeranému zásahu do autonómneho prejavu vôle zmluvných strán, resp. do nimi zamýšľaných dôsledkov tohto právneho úkonu.

13.6. Pokiaľ dovolateľka vo vzťahu k nesprávnemu právnemu posúdeniu rámcuje relevanciu označených rozhodnutí najvyššieho súdu zásadou nemo plus iuris, prejednávaná vec sa tejto zásady nijako netýka, nakoľko medzi stranami nikdy nebolo sporné, že darkyňa bola vlastníčkou dotknutej nehnuteľnosti.

14. V doplnení vyjadrenia žalovaná 2/ zotrvala na svojej argumentácii; poukázala na rozhodnutia, ktoré v prejednávanej veci vydal Ústavný a Najvyšší súd Slovenskej republiky (sp. zn. II. ÚS 152/2018 a sp. zn. IVCdo/6/2019), ku ktorým pribudol nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 266/2023, v ktorom ústavný súd vyslovil nevyhnutnosť skúmať účinky doručenia v materiálnej perspektíve. Ak teda krajský súd odôvodnil nevyhnutnosť zdržať sa určenia neplatnosti predmetnej darovacej zmluvy, ostáva podstatným aj to, že závery odvolacieho súdu sú v plnom rozsahu súladné s požiadavkami ústavnej judikatúry. Uzavrela, že zmariť účinky prejavenej vôle už zosnulej matky strán sporu len z dôvodu hmotnoprávnej irelevantnej administratívnej vady na strane kancelárie súdu, by bolo popretím citovanej judikatúry a neudržateľné aj z hľadiska spravodlivosti.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Po preskúmaní podaného dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je dôvodné, a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

16. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, majúci v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

17. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov konaní a rozhodovaní súdov nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť vo veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015).

18. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto podmienka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/348/2013, 3Cdo/319/2013, 3Cdo/357/2016, 3Cdo/208/2014).

19. Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých spor bol právoplatne skončený meritórnym rozhodnutím musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

20. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti; z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 521 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

21. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolateľa v dovolaní uviesť, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a náležitým spôsobom označiť dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

22. V danom prípade dovolateľka vyvodila prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, ako aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

23. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávny procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

23.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

23.2. Vo vzťahu k § 420 písm. f) CSP (ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/8/2017, 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

23.3. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

23.4. Pokiaľ dovolateľka uplatnila odvolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, z obsahu dovolania možno vyvodiť, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zásadným spôsobom naruša princíp právnej istoty a predvídateľnosti rozhodnutia súdov; odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu považovala za nepresvedčivé a právne nedostatočne odôvodnené (čím namietla nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu) a taktiež považovala závery odvolacieho súdu za vzájomne si odporujúce a nelogické. Dovolateľke sa napokon javí, že odvolací súd bol voči jej osobe zaujatý.

24. Dovolací súd k tvrdeniu zaujatosti odvolacieho súdu zdôrazňuje, že dovolateľka dovolací dôvod podľa § 420 písm. e) CSP neuplatnila, osobitne netvrdila, že rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Iba pre úplnosť v tomto smere dovolací súd zdôrazňuje, že podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti; vylúčený je i sudca, ktorý prejednával a rozhodoval ten istý spor na súde inej inštancie. Dovolateľka pomer ktoréhokoľvek sudcu zo senátu odvolacieho súdu k prejednáwanej veci a ani k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní ani netvrdila. Iba skutočnosť, že odvolací súd napadnutým rozhodnutím nerozhodol podľa predstáv dovolateľky, nemôže mať za následok

dôvodnosť tvrdenia, že odvolací súd bol proti dovolateľke zaujatý; dôvodom na vylúčenie sudcu totiž nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 3 CSP).

24.1. Odvolací súd v žiadnom prípade nezaložil rozhodnutie na závere, že by podaná žaloba nebola prípustná, ale na závere, že žaloba nebola dôvodná. Nijakým spôsobom tak žalobkyni „nebránil“ podať žalobu, iba sa vysporiadaval v osobitost'ami prejednávanej veci, medzi ktoré patrí aj skutočnosť, že už v dedičskom konaní bolo možné aplikovať inštitút kolácie darov.

24.2. Inštitút kolácie darov v dedičskom práve predstavuje započítanie do dedičstva; v prípade dedenia zo zákona sa dedičovi započíta do jeho dedičského podielu všetko, čo dostal bezplatne (okrem darovania bežných darov) od poručiťľa počas jeho života. V prípade vzdialenejšieho potomka (pokiaľ dedí), sa do jeho dedičského podielu započíta i hodnota darov, ktoré od poručiťľa dostal jeho predok. Podstatné je, že v prípade dedenia zo závetu sa započítanie urobí iba vtedy, ako na to dal poručiťľ príkaz alebo v prípade, ak by bol obdarovaný dedič znevýhodnený oproti potomkom poručiťľa. V prípade dedenia zo zákona (ako tomu bolo v prejednávanej veci) súd musí zo zákona započítať dedičovi do jeho dedičského podielu to, čo už za života poručiťľa od neho bezplatne dostal. Vzhľadom k predmetu daru pritom nie je možné konštatovať, že išlo o obvyklé darovanie. Záver odvolacieho súdu v tomto smere, že dedičské právo žalobkyne nebolo dotknuté, bol v plnom rozsahu správny a nijako z neho nemožno vyvodiť, že by odvolací súd žalobkyni bránil podať žalobu o určenie, že vlastníčkou nehnuteľností bola v čase svojej smrti poručiťľka. Iba okrajovo dovolací súd pripomína, že z konštatovania odvolacieho súdu aj vyplýva, že žalobkyňa disponovala aj iným právnym prostriedkom na uplatnenie svojich práv, pokiaľ rozhodnutím svojej matky, ktorá počas svojho života darovala žalovaným 1/ a 2/ sporné nehnuteľnosti, nesúhlasila (prípadne považovala darovanie za neplatné).

25. Dovolaťľka tvrdila, že nie je pravdivé konštatovanie odvolacieho súdu, že žalované 3/ a 4/ nemali s rozhodnutím daryne žiaden problém. Odvolací súd v tomto smere vychádzal z názoru vyjadreného žalovanými 3/ a 4/ v prejednávanej veci; v konaní pred súdmi nižších inšancií žalované 3 / a 4 / s konaním svojej matky nevyjadrili nesúhlas a jej rozhodnutie (darovať nehnuteľnosti žalovaným 1 / a 2/) rešpektovali. Záver odvolacieho súdu nie je zmätočný, ale vychádza z vykonaného dokazovania a to bez ohľadu na názor, ktorý žalované 3/ a 4/ vyjadrili v dedičskom konaní. Napokon, na tejto skutočnosti (súhlase, či nesúhlase žalovaných 3/ a 4/ s právnym úkonom matky) odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil.

26. Dovolacou námietkou bolo tvrdenie, že odvolací súd svoje rozhodnutie nedostatočne právne odôvodnil v otázke platnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy; z podaného dovolania tak možno vyvodiť námietku nepreskúmateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

26.1. K uvedenému dovolací súd uvádza, že z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porovnaj I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či sp. zn. 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, 5Cdo/57/2019), alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola strane odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie.

26.2. Z judikatúry EŠLP, aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z

odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.

26.3. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

26.4. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov, patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť, je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivý súdny proces, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

26.5. I v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

26.6. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

27. Pokiaľ dovolateľka namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd konštatuje, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

27.1. V danom prípade dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu spĺňa náležitosti odôvodnenia rozhodnutia (§ 393 ods. 2 CSP v spojení s § 220 ods. 2 CSP), a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, či nedostatočne odôvodnený.

27.2. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri

hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Z odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu je zrejmé, z akých skutkových zistení a právnych úvah vychádzal, keď dospel k záveru o nedôvodnosti žalobou uplatneného nároku.

27.3. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu (konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára organickú /kompletizujúcu/ jednotu) vyplýva, že súdy nižších inštancií sa vysporiadali s podstatnou argumentáciou žalobkyne vo vzťahu k otázke spôsobilosti matky žalobkyne uzavrieť so žalovanými 1/ a 2/ darovaciu zmluvu, ako aj k podstatnej argumentácii vo vzťahu k neplatnosti zmluvy, ktorá v dôsledku, že obdarovaní (žalovaní 1/ a 2/) boli v čase darovania maloletí, podliehala schváleniu opatrovníckeho (poručenského) súdu.

27.4. Dovolateľka ako otázku, ktorú odvolací súd neodôvodnil dostatočne, nastoľuje otázku platnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy. K uvedenému dovolací súd uvádza, že riešeniu (a vyriešeniu) tejto otázky venoval odvolací súd podstatnú časť svojho vlastného odôvodnenia. Vychádzal pritom aj z uznesenia Veľkého senátu občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR (bod 10. - 10.10. tohto rozhodnutia), ktorého závery v plnom rozsahu akceptoval záverom o tom, že doručenie (poručenského) rozhodnutia len zástupcovi, ktorému nebola udelená plná moc pre celé konanie, nie je procesne účinné, nevyvoláva účinky doručenia a nezačína plynúť lehota na podanie odvolania; v nadväznosti na tento záver zároveň ustálil, že na perfektnosť zmluvy, ktorej účastníkom je zastúpená (maloletá) osoba, je potrebné, aby právny úkon za dotknutú osobu bol schválený opatrovníckym súdom; v opačnom prípade nemožno taký úkon považovať za úplný (dovŕšený) a napokon možno teda uzavrieť, že v danej veci nebolo možné darovaciu zmluvu považovať za perfektný (dovŕšený) právny úkon, nakoľko nebola riadne schválená opatrovníckym súdom (rozhodnutie opatrovníckeho súdu nebolo procesne účinným spôsobom doručené). V tomto smere odvolací súd v zásade súhlasí so žalobnou argumentáciou dovolateľky.

27.5. Dovolateľka v tomto smere namietla, že odvolací súd argumentáciu uvedenú pod predchádzajúcim bodom (21.4.) svojvoľne dopĺňa z hľadiska vôle alebo nej matky žalobkyne a maloletých súrodencov žalobkyne. K uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd v tomto smere konal a vec posudzoval z hľadísk, ktoré mu uložil Veľký senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR v bode 40. pre odvolací súd záväzného rozhodnutia za viazanosti právnym názorom dovolacieho súdu. Veľký senát odvolaciemu súdu uložil povinnosť v ďalšom konaní sa vysporiadať s otázkou interpretácie právneho úkonu v prospech zachovania jeho platnosti, v intenciách nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 152/2018 z 11. júla 2018 práve (a aj) z dôvodu, že táto otázka nebola predmetom dovolacieho konania a dovolací súd konajúc vo veľkom senáte na túto otázku odpoveď dať nemohol. Nejde tak o svojvoľný postup odvolacieho súdu, ale rozhodovanie v intenciách zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu.

27.6. Zmätočnosť videla dovolateľka aj v tom, že odvolací súd mal konštatovať vôľu v tom čase maloletých obdarovaných, ktorí podľa jej názoru zmluvu nevypracovali, nepodpisovali a ťažko bolo posudzovať ich dobromyseľnosť. Dovolateľka v tomto smere opomína, že v tom čase maloletí obdarovaní nemali plnú spôsobilosť na právne úkony práve z dôvodu ich maloletosti; pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia; v prípade kolízie záujmov zastúpenej maloletej osoby a zákonného zástupcu koná za maloleté osoby opatrovník. Úkon opatrovníka za zastúpenú maloletú osobu nie je vlastným úkonom opatrovníka, ale úkonom (zastúpenej) maloletej osoby; dobromyseľnosť zástupcu sa tak nevyhnutne musí vzťahovať aj na zastúpenú (maloletú) osobu.

27.7. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu pre dovolateľku vyplýva zo skutočnosti, že odvolací súd neuviedol žiadne zákonné ustanovenie, ako sa z absolútne neplatného právneho úkonu

môže stať platný právny úkon. K uvedenému dovolací súd zdôrazňuje, že argumentácia odvolacieho súdu o dôvodoch, pre ktoré žalobu zamietol napriek záveru o tom, že darovaciu zmluvu nebolo možné považovať za neplatný právny úkon, je podstatnou časťou vlastného odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu; nemožno dôvodne konštatovať, že v tomto smere je rozhodnutie krajského súdu nepreskúmateľné. Uvedená námietka je (resp. bola by) skôr námietkou nesprávneho právneho posúdenia podľa § 421 ods. 1 CSP.

27.8. Za zmätočnosťnú vadu považovala dovolateľka záver odvolacieho súdu, ktorý sa mal pokúsiť platnosť darovacej zmluvy odôvodniť tým, že nebohá daryňa chcela riešiť pred svojou smrťou bývanie v tom čase maloletých žalovaných 1/ a 2/; zdôraznila, že bývanie žalovaných 1/ a 2/ v predmetnom rodinnom dome nebolo nikdy ohrozené a nebolo by ohrozené ani v prípade, ak by sa stali podielovými vlastníkmi. Uvedená námietka ako zmätočnosťná neobstoí; odvolací súd sa len v súlade so závermi uznesenia veľkého senátu a nálezu ústavného súdu (bod 8. - 8.4. tohto rozsudku) vysporiadať s osobitosťami prejednávanej veci a uvedený dôvod, pre ktorý sa mala daryňa rozhodnúť o darovaní sporných nehnuteľností v tom čase maloletým deťom vyplýva z vykonaného dokazovania.

28. Dovolací súd uzatvára, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strán sporu vrátane ich dôvodov a námietok. Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo strany na spravodlivý proces (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Vzhľadom na uvedené dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré dovolateľka uvádzala v dovolaní o zmätočnosti (§ 420 CSP) napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

29. Dovolateľka v rámci dovolacieho dôvodu napokon prezentovala nespokojnosť s hodnotením vykonaného dokazovania a tým nedostatkami v skutkových zisteniach súdov nižších inštancií, pokiaľ ide záver, že poručenský rozsudok sa dostal do dispozície daryne, ktorá následne žiadala o registráciu príslušné štátne notárstvo; vyjadrila pochybnosť, či daryňa túto žiadosť vlastnoručne podpísala.

29.1. Dovolací súd v tomto smere pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkových zistení. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V tomto smere dovolací súd zdôrazňuje, že samotný nesúhlas dovolateľky so skutkovými zisteniami a vyhodnocovanie len vybratých vykonaných dôkazov bez ohľadu na výsledky vyplývajúce z ostatných vykonaných dôkazov; polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo iba spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, nielen významovo, ale ani v spojení s okolnosťami prejednávaneho sporu, nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP.

29.2. Vzhľadom na dovolacie námietky týkajúce sa dokazovania, najvyšší súd akcentuje, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na

zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu, a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/201/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011).

29.3. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729).

29.4. Nesprávne, neúplné vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ktoré dovolateľka naznačuje v dovolaní a ponúka vlastné hodnotenie, nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Uvedenú dovoláciu námietku bez ďalších relevantných skutočností nemožno považovať za tzv. zmätočnosťnú vadu v procesnom postupe odvolacieho súdu, a to preto, že hodnotenie dôkazov prislúcha zásadne len tomu súdu, ktorý ich vykonal, teda v danom prípade súdu prvej inštancie (prípadne odvolací súd, pokiaľ dokazovanie doplnil alebo ho zopakoval); pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, ale táto skutočnosť sama osebe prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nezakladá. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000), ako aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu (napr. sp. zn. 2Cdo/130/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012) zastávali názor, že ani prípadná neúplnosť, či nesprávnosť skutkových zistení a skutkových záverov nie je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považovaná bez ďalšieho za dôvod zakladajúci tzv. zmätočnosťnú vadu konania. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu týchto judikátov a rozhodnutí nedotkli a treba ich považovať za naďalej aktuálne. Preto nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

29.5. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu dovolací súd nie je oprávnený, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

29.6. Z napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v spojení s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vyplýva, že súdy nižších inštancií dospeli k záveru, že namietaný poručenský rozsudok sa dostal do dispozičnej sféry daryne (aj keď jej nebol riadne doručený), a že daryňa následne podala žiadosť o registráciu darovacích zmlúv na štátnom notárstve. Uvedený záver si osvojil aj ústavný súd v

náleze, ktorým rozhodol v prejednávanej veci (bod 8. - 8.4. tohto rozsudku). Takýto záver považoval dovolací súd za súladný s vykonaným dokazovaním, najmä v prípade, že žalobkyňa túto skutočnosť iba spochybňovala (a spochybňuje aj v podanom dovolaní), dôkaz opaku však neposkytla.

30. Vo vzťahu k dovolacej námietke podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd tak uzatvára, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti spočívajúcu v nepreskúmateľnosti, extrémnom nesúlade skutkových záverov s vykonaným dokazovaním v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolateľka tak neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý jej mal znemožniť uskutočňovanie jej patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodila aj z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle § 421 písm. a) CSP.

31.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

31.2. Pre všetky tri procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam otázka pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková), ktorá musí mať zreteľné charakteristické znaky. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o otázku právnu, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil rozhodnutie napadnuté odvolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v § 421 ods. 1 písm. a) až c) ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (porovnaj napríklad sp. zn. 1Cdo/126/2017, 2Cdo/225/2016, 3Cdo/235/2016, 4Cdo/89/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/73/2017).

31.3. Ak dovolací súd má riešiť právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe najvyššieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a) konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom, uviesť ako ju riešil odvolací súd, b) uviesť ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22. februára 2018) a c) uviesť rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť.

31.4. Pred posúdením samotného „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP) dovolací súd zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórному prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

31.5. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho dokazovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácie na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017,

3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

31.6. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP vôbec musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. V prípade absencie náležitého vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili/neriešili prvoinštančný a odvolací súd.

32. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal tým, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či žalobkyňa v podanom dovolaní vôbec nastolila právnu otázku, resp. ňou nastolená právna otázka je takou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom uzavrel, že dovolateľka právnu otázku nenastolila korektným spôsobom; najmä právnu otázku, ktorú mal riešiť odvolací súd nekonkretizovala dostatočne.

32.1. Iba z kontextu podaného dovolania možno vyvodiť, že dovolateľka namietla, že odvolací súd riešil otázku platnosti právneho úkonu vykonaného za maloleté osoby opatrovníkom a odvolací súd takémuto právnomu úkonu prisúdil právne účinky, aj keď k schváleniu právneho úkonu podľa § 179 Občianskeho súdneho poriadku nedošlo.

32.1.1. Dovolateľka za rozhodnutia odvolacieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, označila rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. marca 2011 sp. zn. 3Cdo/144/2010 a z 28. júna 2017 sp. zn. 3Cdo/115/2016 tvrdiac, že judikatúra odvolacieho súdu uvádza, že absolútna neplatnosť právneho úkonu sa nedá zhojiť dobromyseľnosťou ani ochranou dobrej vôle.

32.1.2. Z obsahu dovolania tak možno vyvodiť, že dovolateľka má za to, že odvolací súd mal právny úkon - spornú darovaciu zmluvu posúdiť ako absolútne neplatný právny úkon a nepriznať mu žiadne právne účinky.

32.1.3. Najvyšší súd v rozhodnutí z 30. marca 2011 sp. zn. 3Cdo/144/2010 ustálil, že „ak je prvotná kúpna zmluva neplatná, nestal sa prvý kupujúci vlastníkom nehnuteľnosti a v prípade jej ďalšieho prevodu nesvedčí v prospech ďalších nadobúdateľov vlastnícke právo, ktoré by malo byť odvodené od vlastníckeho práva prvého kupujúceho. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva. Nemožno preto ani uvažovať o ochrane vlastníckeho práva, hoc i dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nie je možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv, ako má sám.“

32.1.4. Najvyšší súd v rozhodnutí z 28. júna 2017 sp. zn. 3Cdo/115/2016 konštatoval, že „za vlastníka možno považovať osobu, v prospech vlastníctva ktorej svedčí nadobúdacie konanie („modus“) a zodpovedajúci právny titul („titulus“), napríklad zmluva. Pokiaľ „titulus“ preukazuje právo inej osoby než „modus“, je potrebné určiť, kto je vlastníkom. Za vlastníka je v takom prípade považovaný ten, v prospech práva ktorého svedčí nadobúdací titul. Neplatný právny úkon ale nemá právne následky, aké má platný právny úkon, preto na jeho základe nedochádza k prevodu nehnuteľnosti. I keď v prípade neplatného právneho úkonu o prevode nehnuteľností „prevedených“ ďalej n a iných nadobúdateľov svedčí v prospech týchto ďalších nadobúdateľov „modus“, chýba im „titulus“. Dobrá viera týchto ďalších nadobúdateľov je významná len potiaľ, že im možno priznať všetky práva a povinnosti oprávneného držiteľa (§ 129 a nasl. Občianskeho zákonníka). Dobrej viere ale súčasný právny poriadok žiadne iné právne následky nepriznáva. Ochrana, ktorú poskytuje nadobúdateľovi nie je takej intenzity, aby zabránila vlastníkovi nehnuteľnosti účinne uplatňovať svoje absolútne právo. Inými slovami povedané, pokiaľ zápis v katastri nehnuteľností nezodpovedá skutočnosti, má skutočnosť prevahu pred zápisom v katastri.“

32.1.5. Z uvedeného vyplýva, že žalobkyňou citované rozhodnutia odvolacieho súdu otázku, ktorá bola riešená v posudzovanej veci neriešili; riešili otázku nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka a

otázku ochrany dobrej vôle nevlastníka v súvislosti so zásadou „nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako má sám“.

32.1.6. O takýto prípad v prejednávanej veci nešlo. Výlučné vlastníctvo daryne k darovaným nehnuteľnostiam v spore nebolo ani len spochybňované; žalovaní sporné nehnuteľnosti do rozhodnutia odvolacieho súdu ani len nepreviedli na tretiu osobu. V prejednávanej veci nebolo potrebné sa zaoberať právnou otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka a ani ochrany dobromyseľného nadobúdateľa.

32.2. Iba pre úplnosť dovolací súd reagujúc na argumentáciu žalobkyne v dovolaní uvádza, že odvolací súd sa neodchýlil od pre neho záväzného právneho názoru najvyššieho súdu rozhodujúceho vo veľkom senáte (bod 10. - 10.10. tohto rozhodnutia) v otázke, že rozsudok poručenského súdu právoplatnosť z dôvodu väd v doručovaní rozhodnutia nenadobudol. Odvolací súd túto otázku uzavrel konštatovaním, že v danej veci nebolo možné darovaciu zmluvu považovať za perfektný (dovŕšený) právny úkon, nakoľko nebola riadne schválená opatrovníckym súdom (rozhodnutie opatrovníckeho súdu nebolo procesne účinným spôsobom doručené).

32.3. Vo vzťahu k nastolenej otázke dovolací súd poukazuje na rozhodovaciu prax Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý už v náleze z 3. júla 2008 sp. zn. I. ÚS 242/2007 konštatoval, že ďalším základným princípom výkladu zmlúv je priorita výkladu, ktorý nezakladá neplatnosť zmluvy pred takým výkladom, ktorý neplatnosť zmluvy zakladá, ak sú možné obidva výklady. Je tak vyjadrený a podporovaný princíp autonómie zmluvných strán, povaha súkromného práva a s ním spojená spoločenská a hospodárska funkcia zmluvy. Neplatnosť zmluvy má byť teda výnimkou a nie zásadou. Nie je teda ústavne konformná, a v rozpore s princípmi právneho štátu vyplývajúcimi z čl. 1 ústavy, taká prax, keď všeobecné súdy preferujú celkom opačnú tézu uprednostňujúcu výklad vedúci k neplatnosti zmluvy pred výkladom neplatnosť zmluvy nezakladajúcim.

32.4. Ústavný súd svojím rozhodnutím - nálezom z 11. júla 2018 sp. zn. II. ÚS 152/2018 (bod 8. - 8.4. tohto rozhodnutia), inak vydaným v prejednávanej veci na základe ústavnej sťažnosti žalovaných 1/ a 2/, vytkol dovolaciemu súdu, že v rozhodnutí zo 6. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/6/2017 nevzal do úvahy podstatu a dôležitosť právnych vzťahov, do ktorých zasahuje, ich trvalosť a s tým spojenú právnu istotu. Najvyšší súd sa podľa názoru ústavného súdu formalisticky zamerl na formálne premenné posudzovanej veci (adresát doručovania poručenského rozsudku a následné nadobudnutie právoplatnosti rozsudku poručenského súdu) a nijako sa nevyjadril ku skutočnosti, že v danom prípade môže byť podstatným spôsobom zasiahnutá zmluvná sloboda účastníkov zmluvného vzťahu a ich hmotné ústavné práva majetkového charakteru. Najvyšší súd navyše v napadnutom rozhodnutí akoby odignoroval a nerešpektoval (i) nepochybný prejav individuálnej autonómie vôle zmluvných strán darovacej zmluvy, kde daryňa poručiťka aj obdarovaní sťažovatelia od počiatku chceli, aby nastali účinky darovacej zmluvy a hlavne (ii) skutočnosť, že poručenský rozsudok sa fyzicky dostal do osobnej dispozície daryne, ktorá svojím prejavom podala návrh na registráciu poručenským rozsudkom schválenej darovacej zmluvy na Štátnom notárstve Bratislava I. Najvyšší súd taktiež vôbec nezohľadnil skutočnosť, že prípadné porušenie povinnosti štátneho orgánu vrátane súdu (napr. v otázke správneho doručovania) nemôže byť vykladané na ťarchu strany, ktorá dôverovala, že štátny orgán (súd) pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi, a ktorá bola ako účastník konania navyše s rozhodnutím takéhoto štátneho orgánu (súdu) a jeho obsahom plne oboznámená bez ohľadu na to, že ako adresáta štátny orgán (súd) pri doručovaní uviedlo domnelého (či neplatne zvoleného alebo ustanoveného) zástupcu tohto účastníka konania. Na uvedené závery upriamil pozornosť odvolacieho súdu už dovolací súd rozhodujúci vo veľkom senáte (bod 10. - 10.10. tohto rozhodnutia).

32.5. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní správne prihliadol na výnimočné osobitosti prejednávanej veci, medzi ktorými zvýraznil, že vlastníčka nehnuteľností s nimi mohla slobodne nakladať a mohla ich darovať; že ku dňu uzavretia darovacej zmluvy bola plne spôsobilá na právne úkony a nekonala v duševnej poruche. Darovaním nehnuteľností prejavila svoju vôľu, o darovaní sa rozhodla dávno pred uzavretím darovacej zmluvy. Daryňa aj obdarovaní od počiatku chceli, aby

nastali účinky darovacej zmluvy; poručenský rozsudok sa fyzicky dostal do osobnej dispozície darkyne. Darkyňa iniciovala proces uzavretia darovacej zmluvy, požiadala o jeho schválenie poručenským súdom a podala žiadosť o registráciu darovacej zmluvy na príslušnom štátnom notárstve na základe rozsudku, na ktorom bola vyznačená (čo aj nesprávne) právoplatnosť; štátne notárstvo darovaciu zmluvu registrovalo. Odvolací súd tiež konštatoval, že išlo o právny úkon urobený v prospech maloletých detí (a nie v ich neprospech), poručenský súd tento úkon rozsudkom, ktorý bol vyhlásený na pojednávaní, schválil; žalobkyňa nebola účastníčkou spornej darovacej zmluvy.

32.6. K uvedenému dovolací súd iba okrajovo dodáva, že ak došlo k pochybeniu súdu pri doručovaní poručenského rozsudku, z dôvodu osobitných okolností na strane darkyne a jej úmrtia, nebolo možné túto vadu napraviť (čo aj opätovným doručením); k nemožnosti akejkoľvek nápravy pochybenia poručenského súdu nebolo možné pristúpiť aj z dôvodu, že maloletí obdarovaní medzičasom nadobudli plnoletosť. Ak žalobkyňa ako dcéra darkyne bola právnym úkonom (ktorému v perfektnosti bránila len vada spôsobená nesprávnym doručovaním realizovaným súdom) dotknutá, právny poriadok jej poskytoval efektívny spôsob nápravy (kolácia dedičstva).

32.7. Pokiaľ potom odvolací súd konštatoval, že výlučné porušenie povinnosti štátneho orgánu - poručenského súdu nemôže byť vykladané na ťarchu matky účastníkov, ktorá dôverovala, že súd pozná právo a bude konať v súlade s právnymi predpismi a zároveň, že výkladom v prospech neplatnosti darovacej zmluvy by došlo k neprimeranému zásahu do autonómnej vôle zmluvných strán, jeho závery nie sú výsledkom nesprávneho právneho posúdenia a už vôbec nie odklonom od ustálenej praxe dovolacieho súdu, za ktoré dovolateľka považovala závery vyslovené v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/144/2010 a 3Cdo/115/2016.

33. Zhrnúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobkyne namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie dôvodné. Ak dovolateľka namietla nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolanie nie je prípustné, nakoľko súdy nižších inštancií sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu neodklonili.

34. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

35. Pri rozhodovaní o trovách dovolacieho konania dovolací súd aplikoval § 453 ods. 1 CSP s použitím § 255 ods. 1 CSP. Podľa úspechu v dovolacom konaní boli plne úspešní žalovaní 1/ - 4/. Dovolací súd priznal náhradu trov dovolacieho konania žalovanej 2/, ktorá sa v dovolacom konaní k podanému dovolaniu vyjadрила. Žalovaní 1/, 3/ a 4/ boli v dovolacom konaní nečinní, preto im dovolací súd náhradu dovolacieho konania nepriznal (R 72/2018).

36. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.